

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет романської філології і перекладу
Кафедра іспанської і новогрецької філології та перекладу**

Допущено до захисту

«___» _____ року

Завідувач кафедри

_____ *Олена ЗАЛЄСНОВА*

КУРСОВА РОБОТА
з філології на тему:
«ПРИЧИНИ ВИНИКНЕННЯ ДІАЛЕКТІВ В ІСПАНСЬКІЙ МОВІ»

Студентки групи Млі01-21
Спеціальність 035 Філологія
Спеціалізація 035.051 Романські мови і літератури
(переклад включно), перша – іспанська
Освітня програма Іспанська мова і література, друга
іноземна мова, переклад
Іванової Яни Олексіївни

Науковий керівник:
кандидат філологічних наук,
доцент Любов Іванівна Бобчинець

Національна шкала _____
Кількість балів _____
Оцінка ЄКТС _____

Члени комісії:

(підпис)

(прізвище та ініціали)

(підпис)

(прізвище та ініціали)

(підпис)

(прізвище та ініціали)

Київ 2024

Анотація

Головним завданням курсової роботи було визначити та опрацювати причини виникнення діалектів в іспанській мові. Протягом роботи розглядається історичне формування іспанської мови, більш детально вивчаються терміни «діалект» та «діалектологія», описуються основні фактори, які вплинули на формування діалектів іспанської мови. Крім того, проведено аналіз фонетичних, граматичних та лексичних особливостей діалектів на території Іспанії. Окрему увагу приділено опрацюванню варіантів іспанської мови в межах Латинської Америки, детально описано характерні риси діалектів поза межами Іспанії.

Ключові слова: іспанська мова, діалектологія, діалекти іспанської мови, діалектна варіативність

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1	5
ІСТОРИЧНІ ПЕРЕДУМОВИ ФОРМУВАННЯ ІСПАНСЬКОЇ МОВИ	5
1.1. Латинське походження іспанської мови	5
1.2. Вплив різних культур та мовних груп на формування іспанської мови	6
1.3. Визначення термінів діалектологія, діалект	8
1.3.1 Загальні причини виникнення діалектів.....	12
1.3.2 Основні види діалектів в іспанській мові.....	13
РОЗДІЛ 2	15
ХАРАКТЕРИСТИКА СУЧАСНИХ ДІАЛЕКТІВ ІСПАНСЬКОЇ МОВИ	15
2.1. Основні відмінності північних та південних діалектів іспанської мови.....	15
2.2. Історичні діалекти. Особливості арагонського та леонського діалектів.....	17
2.3. Іспанська мова за межами країни. Діалекти Латинської Америки.....	24
2.3.1 Характерні риси діалектів Латинської Америки	29
ВИСНОВКИ.....	33
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	34

ВСТУП

Іспанська мова привертає увагу науковців через свою поширеність у світі, різноманітність, а також велику кількість діалектів, кожен з яких має характерні особливості. Аналізуючи причини виникнення діалектів, значущими є не тільки географічні фактори, але й історичні та соціокультурні. Вивчення цієї теми дає змогу зрозуміти механізм розвитку мови ще глибше.

Метою дослідження є систематизувати знання отримані в процесі роботи, визначити причини виникнення діалектів в іспанській мові.

Основними завданнями є визначення основних типів діалектів в іспанській мові, їх характерних рис та опрацювання історичних, географічних, соціокультурних чинників, які впливають на формування діалектів.

Об'єкт дослідження – виникнення діалектів в іспанській мові.

Предмет дослідження – фактори, які вплинули на процес виникнення діалектів.

До **методів дослідження** входять аналіз джерел, архівних матеріалів, даних та аналіз мовних явищ.

Структура роботи. Робота складається зі вступу, двох розділів з висновками до кожного з них, висновків до всієї роботи, 17 списків використаних джерел.

Обсяг роботи - 35 сторінок

РОЗДІЛ 1

ІСТОРИЧНІ ПЕРЕДУМОВИ ФОРМУВАННЯ ІСПАНСЬКОЇ МОВИ

1.1. Латинське походження іспанської мови

Іспанська (кастильська) мова відноситься до індоєвропейської мовної сім'ї та бере свій початок від розмовної латини. Іспанська належить до іберійської групи та була розповсюджена в Кастилії - королівстві на Піренейському півострові.

За кількістю носіїв є другою мовою у світі після мандаринської китайської. Іспанською розмовляє близько 500 мільйонів людей, тому в міжнародному спілкуванні її можна вважати другою мовою, після англійської. Мова розповсюджена не тільки в межах Іспанії, але й за її територіями. Іспанською розмовляють в Латинській Америці, вона широко розповсюджена в Сполучених Штатах, адже там проживає значна кількість носіїв кастильської мови. Вона все ще існує в країнах, які підпорядковувалися іспанській владі та відіграє велике значення в історичному, культурному контекстах, хоча вже не є офіційною мовою. Іспанською розмовляють на Філіппінах, в Екваторіальній Гвінеї, тощо.

Простежуючи історію іспанської мови, в першу чергу варто зазначити римлян. Адже іспанська мова бере свій початок під час римської колонізації Піренейського півострова, яка відбулася близько 218 р. до н.е.. Колонізація територій відбулася у зв'язку зі стратегічним значенням територій, які сьогодні входять до складу Іспанії та їх багатими ресурсами. Завоювання півострова було в три етапи. Латинська мова, яка на той час була мовою римлян, стала так званим підґрунтям для формування іспанської мови.

Оскільки першими, хто ступив на землі Іспанії, були купці та солдати - це призвело до того, що місцеве населення вивчило вульгарну латину - дещо відмінну від класичної латини, яку можна було прочитати в літературних текстах або почути в інтелектуальних колах. Вульгарною латиною по суті називали розмовну латину. Як наслідок, вона породила ряд романських мов, які з часом стали сучасними мовами європейських країн. Такими як французька, іспанська, італійська, румунська, португальська, тощо.

Варто зазначити, що до того часу на територіях країни вже жило багато цивілізацій, такі як: баски, іберійці, кельти, греки, тощо. Кожна цивілізація мала своєрідні особливості, мову та культуру. З плином часу ці індоєвропейські мови поступово зникли, однак залишили певні сліди в півострівній латині. Мовою, яка не зникла в період романізації – баскська мова. Однак, зараз вона розглядається як ізольована мова.

Латинська мова залишила відбиток у лексичних та граматичних особливостях іспанської мови. До прикладу латинські корені слів. Багато слів іспанської мови мають латинське походження. Наприклад: *mensa – mesa (стіл)*, *noctem – noche (ніч)*, *clamāre – llamar (звати)*, *terra - tierra (земля)*, *facere – hacer (робити)*, *mortem-tuerte (смерть)*.

1.2. Вплив різних культур та мовних груп на формування іспанської мови

Кельтський та германський вплив на іспанську мову був досить обмеженим в порівнянні з іншими мовами. Проте кельти висадились в Галіції, прибувши з територій сучасної Франції, Великої Британії та залишили культурний слід, разом з

іншими народами в розвитку мови. Більше того, іспанська мова завдячує їм множиною, що закінчується на "-s".

Вестготи розмовляли германською мовою (тобто спорідненою англійською та німецькою). Проте, оскільки вони жили з римлянами, то їм також доводилось розмовляти латинською мовою. Через цю причину вестготи мали незначний вплив на тогочасну кастильську мову.

Однак, вони залишили деякі сліди, які мають свій відбиток в сучасній іспанській мові. Наприклад, варто звернути увагу на те, що більшість іспанських прізвищ закінчуються на **-ez**, що додається до імені батька, має чіткі сліди культури вестготів. Тобто *Lopez* був сином *Lope*, а *Martínez* – *Martín* і так далі. В іспанській мові досі присутні слова германського походження, такі як *dardo*, *orgullo*, *guerra*, *guardia*, *embajada*.

У 711 році н.е. арабські народи з Північної Африки прибули на півострів та просунулися з півдня на північ, взявши під свій контроль територію, якою раніше правили вестготи. І як наслідок почалися 700 років арабського впливу, в результаті якого в іспанській мові станом на сьогодні залишилося близько 4 000 слів арабського походження, які в основному пов'язані з їхнім численними внесками в культуру, мистецтво, математику, медицину, а особливо в хірургію, архітектуру та сільське господарство.

Маври перетворили Іберію на Аль-Андалус. Населення толератно ставилося до інших культур та релігій тому мусульмани, євреї та християни жили разом доволі мирно. В іспанській мові існує безліч запозичень з арабської. Наприклад: *adobe* - *al-tob*, *alcachofa* - *al-jarshuuf*, *albaricoque* - *al-birquuq*, *álgebra* - *al-jebr*, *azúcar* - *sukkar*. Варто зазначити, що *al* – означений артикль арабської мови, схожий на артикль *the* в англійській мові. Окрім лексики, все ще спостерігається схожість у фонетиці.

Однією з найбільш видимих є сильне "j" та згорнуте "r". Наприклад: *guitarra* (*гітара*) яка походить від класичного арабського слова: *qīṭārah*.

1.3. Визначення термінів діалектологія, діалект

Перша за все варто зазначити, що в лінгвістиці існують певні різновиди мови, пов'язані з географічним розташуванням, соціолінгвістичними чинниками, лінгвістичною еволюцією. Географічні зміни (діатопічні) мають назву діалекти (або точніше - геолекти), а їхнє дослідження називається діалектологією.

Діалектологія - це розділ мовознавства, який досліджує вивчення діалектів, які являють собою регіональні або соціальні різновиди мови. Дані діалекти можуть різнитися з огляду на лінгвістичні аспекти, вимову, лексику, граматику та можуть формуватися під впливом різноманітних географічних, історичних, соціальних чинників.

Зв'язок з лінгвістикою. Діалектологія є дисципліною, яка безпосередньо пов'язана з лінгвістикою, адже в основі даних наук – вивчення мови, її різновидів, особливостей. Лінгвістика займається вивченням мовних явищ в цілому, в той час як діалектологія спеціалізується на дослідженні діалектів, їх підвидів. Діалектологія – один з напрямків лінгвістики, який зосереджений на різноманітті, розумінні та причинах того, як виникають діалекти та як вони можуть взаємодіяти один з одним та з загальноприйнятим розумінням мови.

Крім того, діалектологія має практичне використання в інших галузях, таких як освіта, соціолінгвістика, тощо. Діалектологія дає змогу більш детально розібратися в розумінні механізмів та розмаїття мовних змін, проаналізувати зв'язки між

різними діалектами та загальноприйнятою мовою в різних соціокультурних аспектах.

Завдання діалектології полягають в описі, класифікації та обґрунтуванні мовних варіантів. Опис мовних варіацій, які спостерігаються в певному регіоні є однією з фундаментальних цілей науки. Це включає в себе вивчення та фіксування відмінностей та спільних рис у фонетичних, синтаксичних, морфологічних, лексичних аспектах між окремими діалектними варіаціями. Шляхом деталізованого опису діалектів можна отримати цілісну картину мовного різноманіття будь-якої країни світу.

Класифікація діалектів є важливим завданням діалектології, адже сприяє полегшенню розуміння взаємозв'язків між діалектами і створює підґрунтя для проведення подальших досліджень і порівнянь. Наука має на меті класифікувати діалекти на різні категорії або групи за їхніми лінгвістичними характеристиками. Класифікація допомагає виявити соціальні, історичні, географічні закономірності формування діалектних різновидів.

Наступний етап - обґрунтування варіацій діалекту має на меті розкрити чинники та фактори, які сприяють виникненню та розвитку мовних варіацій. Це потребує дослідження як географічних так і соціолінгвістичних, історичних чинників. Таке вивчення пропонує повне пояснення та розуміння діалектів.

Як і в багатьох інших країнах Європи, в Іспанії паралельно існує кілька мов з різними лінгвістичними варіаціями. Такі різновиди прийнято називати діалектами, говірками, тощо. Станом на сьогоднішній день, найпопулярнішою мовою, безумовно вважається іспанська, або ж як її ще називають – кастильська, яка є офіційною мовою на території Іспанії.

В країні також співіснують такі мови як галісійська, баскська, каталонська, які не є офіційними мовами, однак дуже розповсюджені в автономних громадах, де ними спілкуються і які беззаперечно є частиною спільної культурної спадщини народу і мають також статус мов. Разом з цими мовами існують діалектні різновиди.

Для того, щоб продовжити, слід роз'яснити деякі терміни, які є основою даної роботи. Мова та діалект – все це належить до явищ, які є інструментами для комунікації.

Згідно зі словником іспанської мови Королівської академії, DRAE, в якому описується мова як «система усного і майже завжди письмового спілкування, притаманна людській спільноті, мовна система, носії якої визнають стандарти правильного висловлювання або мовна система, розглянута в її структурі». [22-е видання, с.15, 2001]

Отже у такий спосіб, Королівська академія запровадила політично коректні визначення, які, згідно слів самої академії, в майбутньому все одно треба буде переглядати, задля того, щоб уникнути деяких непорозумінь.

Термін "діалект" є доволі дискусійним через свою неоднозначність. Зазвичай цей термін використовується як синонім до «мовного різновиду». Згідно з визначенням Королівської іспанської академії (RAE), «діалект - це регіональний різновид мови, який відрізняється певними фонетичними, лексичними та граматичними особливостями, але все одно вважається частиною тієї ж мовної системи» [с.30] . Інакше, діалект – особлива, специфічна форма, якою спілкується значна кількість людей в певній громаді чи регіоні, яка має певні особливості, однак все одно являється частиною тієї самої мови.

Через вплив культурних, історичних та лінгвістичних факторів, яке обумовлене географічним поширенням мови, РАЕ зважає на існування великого різноманіття діалектів в іспанській мові.

Необхідно зауважити, що Королівська академія іспанської мови закликає та просуває єдність та згуртованість іспанської мови, водночас поважає та визнає мовне багатство, яке присутнє в іспаномовному середовищі. Тому діалекти є проявом цього багатства та різноманіття, яке збагачує мову певними регіональними особливостями.

Для багатьох діалект – поняття, яке часто асоціюється з простонародністю та маргінальністю, тобто наповнене зневажливими відтінками. Саме тому, перед тим як рухатися далі, варто зазначити, мовою й одночасно діалектом може бути одна й та сама система, при цьому не применшуючи її статусу, значення. Приміром, каталонська є мовою, адже має свою ідентичність та є провідником культури, в той час як з історичної точки зору ця мова вважається діалектом латинської. Це не заважає диференціювати кілька каталонських діалектів. Таким чином можна стверджувати, що саме історично каталонська мова є діалектом, але водночас це також мова зі своїми різновидами.

Сучасні діалекти є наслідком тривалого розвитку. Якщо розглядати діалект з позиції його історичного розвитку, з урахуванням лінгвогеографічної структури, то слушною видається думка В.М. Жирмунського, «Діалект являє собою одиницю не споконвічно дану, а сформовану історично, в процесі соціально обумовленої взаємодії з іншими діалектами національної мови, в результаті не тільки диференціації, але й інтеграції: одиницю, що розвивається динамічно, про що свідчить характер розташування ізоглос на лінгвістичній карті, яка наочно відображає зв'язок історії мови з історією народу». [Вопросы языкознания, с.23]

Необхідно пам'ятати, що діалекти не мають чітких географічних меж, вони навпаки є досить розмитими. Також чисельність носіїв та розмір території можуть бути різними, а діалект в свою чергу може поділятися на субдіалекти (говірки). Прийнято вважати, що існує два основні різновиди: іспанська в Іспанії та іспанська в Латинській Америці.

Важливість діалектів полягає в тому, що це є особливим способом комунікації між населенням роблячи мову своєрідним відображенням існування. Діалекти не є додатковою, або ж другорядною категорією, а навпаки є «правдою» мови.

1.3.1. Загальні причини виникнення діалектів

Формування діалектів в будь-якій мові світу може бути спричинено та бути результатом поєднання декількох факторів. До загальних причин відносять:

- *Історичні фактори.* До них відносяться історичні процеси, зокрема міграція, колонізація, завоювання, що можуть спричинити виникнення нових мов, діалектів в конкретних регіонах.
- *Географічні фактори.* Являють собою географічні особливості, які в свою чергу можуть впливати на взаємодію між окремими групами, що спричиняє розвиток певних мовних різновидів у географічно віддалених районах.
- *Соціокультурні фактори.* Розбіжності в етнічній приналежності, освіті, релігії, тощо, можуть призвести до формування діалекту серед громади.
- *Мовні контакти.* Взаємодія з іншими мовами чи діалектами призводить до іншомовних запозичень, урізноманітнення мови, діалекту.

- *Лінгвістичні фактори.* З плином часу можуть відбуватися природні зміни, як от наприклад фонетична еволюція. Це також може спричинити формування діалектів.

Наведені вище фактори можуть призвести до утворення великого різноманіття лінгвістичних змін в межах однієї мови.

1.3.2 Основні види діалектів в іспанській мові

Через типологічну наближеність усі діалекти іспанської мови на території країни мають бути зрозумілими для носіїв мови, однак існують певні розбіжності. З точки зору географії територія Іспанії умовно ділиться на дві великі зони:

- північна
- південна

До північних належать діалекти, якими спілкуються у північній частині півострова. Дані діалекти мають більш традиційні характеристики. Відмінності між ними мінливі та становлять меншу одноманітність ознак, ніж південні.

До північних діалектів належать:

- кастильський або північнокастильський діалект
- арагонський діалект
- ріохський діалект
- чурро
- леонський діалект

До південних діалектів належать:

- андалузський діалект
- східно-андалузський діалект
- мадрридський діалект
- мурсійський діалект
- ла-манчський діалект
- естремадурський діалект
- канарський діалект

Висновки до розділу 1

Отже, іспанська мова бере свій початок ще з давніх часів, формування мови почалося з романізації Піренейського півострова, тому в її основі лежить вульгарна латина, також наявні характерні риси інших культур, які залишили свої сліди в лексиці мови. Опрацювавши терміни діалектологія та діалект, можна підсумувати, що діалект - регіональний різновид мови, що відрізняється певними фонетичними, лексичними та граматичними особливостями, але все одно вважається частиною тієї ж мови. Проаналізувавши іспанську мову, можна сказати, що вона дуже різноманітна та багата на різні діалекти.

РОЗДІЛ 2

ХАРАКТЕРИСТИКА СУЧАСНИХ ДІАЛЕКТІВ ІСПАНСЬКОЇ МОВИ

2.1. Основні відмінності північних та південних діалектів іспанської мови

Найперша відмінність базується на різній вимові звуку /s/ в кінці складу. Якщо у північній частині Іспанії цей звук вимовляється як [s], у південній він перетворюється на аспіраційний [h], який іноді може втрачатися в кінці слова. Відомими прикладами є *colores* [kɔ. 'lɔ.rɛs] на відміну від *coloreh* [kɔ. 'lɔ.rɛ^h] або ж *espera* [ɛs. 'pɛ.rä] в порівнянні з *ehpera* [ɛ^h. 'pɛ.rä].

Географічні зміни не бувають раптовими, вони завжди поступові, саме тому перехід між окремими діалектними зонами є доволі поступовим. При такому переході від одного варіанту діалекта до іншого виникають ізоглоси, які схильні групуватися навколо природного бар'єру. Тому леонський, андалузський діалекти, тощо, не є однаковими. Наприклад, не всі жителі Леону у вимові відрізняють **ll** від **y**.

Фонетичні особливості діалектів у північних та південних регіонах полягають в тому, що:

- вони мають сильний свистячий /s/, який артикульований апіко-альвеолярним способом. Даний звук є характерним також для каталонської, нормативно галісійської, окситанської мов. А також спостерігається в галло-італійських мовах північної Італії, південної Швейцарії та португальській мові на півночі Португалії. А от в Андалусії фонема /s/ вимовляється по-різному, однак рідко як

апіко-альвеолярна. Дана особливість є характерною рисою північних діалектів та дає змогу розрізнати їх з-поміж інших.

- Фонема /θ/ розрізняється від /s/. Фонема передається літерами "z" і "c" перед "e" та "i". Прийнято вважати що ця особливість була закріплена ще в 17 столітті. Це також зустрічається і в південній частині Іспанії, окрім значної частини Андалусії.
- Часом язичковий та доволі різкий беззвучний велярний фрикативний звук /x/ зустрічається в північних діалектах. Він доволі рідко спостерігається в Америці, де велярний його різновид можна чути тільки в переважній частині Аргентини, в Уругваї, у внутрішніх районах Перу та Мексики та в інших куточках Південної Америки.
- На відміну від південних діалектів, для яких властиве *yeísmo* (тобто вимова диграфа < ll > так само, як і < y >), в північних діалектах поширене фонологічне розрізнення у/ll. Сьогодні спостерігається, що дана відмінність у/ll зникає.
- В районах Кантабрії, країни Басків та в окремих районах Кастилії та Леона кінцеве /d/ часто вимовляється як [θ], наприклад: *salud* > *saluz*. Ця вимова також зустрічається в Мадриді. Однак, помітно, що в усіх іспанських діалектах кінцеве -d звучить рідко, наприклад: *verdad* > *verdá* [ber'ða].
- Велярна форма /ŋ/ поширена в деяких частинах Іспанії, зокрема в діалектах південної Іспанії (Андалусія та Канарські острови) та північного заходу (Галісія, Леон та Астурія).

2.2. Історичні діалекти. Особливості арагонського та леонського діалектів

Історичними діалектами прийнято вважати ті діалекти латинської мови, які не набули статусу мов. Арагонський та леонський досі є діалектами латини. Носії даних діалектів є спадкоємцями латини, яка збереглася на цих землях, тобто вульгарної латини з характерними особливостями. Соціально-політичні та культурні чинники завадили їм набути того рівня вживання, яке надало б їм статус мови, так як історичні центри (Арагон та Леон) втратили свою потужність, а їх варіації були обмежені селянською сферою та значно поступилися кастильській мові, яка відіграла на той час велику роль культурної мови. З роками, те що формально вважалося діалектом, перетворилося на низку говірок, з різною динамікою, доволі послабленою через присутність кастильської, а згодом і іспанської мови. Відповідно за своїм походженням вони являються діалектами латинської мови, але в багатьох моментах насичені присутністю загальної мови.

Розвинена латинська мова, якою розмовляли в піренейських долинах і яка породила арагонську мову, з самого початку явно відрізнялася від різновиду, яким розмовляли на землях Ебро, де вже перетиналися різноманітні впливи, оскільки населення було значно неоднорідним, ніж у Верхньому Арагоні.

Розглядаючи арагонську мову як діалект латинської мови, можна вказати ряд характеристик, які вирізняють цей діалект серед інших:

- дифтонгізується **o** та **e**, коливаючись між **ué** та **uá**, **ié** та **ia**, навіть перед **yod**: *folia* > *fuella* - "hoja"; *herba* > *hiarba* - "hierba". У суфіксі **-ellu**, зазвичай зменшувальному, що в кастильській мові скорочується до **-illo**, арагонський діалект зберегає проміжний рівень, після дифтонгації, **-iello**. Дифтонгізує дієслово "ser", *es, est* > *yes, ye*; *erat* > *yera*.

- латинські **-j-, g-** часто змінюються на /S/ або на /s/ (графічне **ch**): *iuvene* > *choven*;
- зберігається початкова латинська **f-** в піренейських областях (*filiu* > *fillo*). Слова з цією початковою **f-** також збереглися по всьому Арагону (*farinetas* - "ganchas de harina" < *farina* + зменшувальний суфікс **-eta**; *faba* - "haba"), слова, які є загальноновживаними словами з давніх давен;
- залишаються незмінними групи латинських **pl-, cl-, fl-**: *planu* > *plan* - "llano";
- зберігаються дзвінки (*radere* > *rader* "raer") та дзвінки глухі після носових, **r** або **I** (*campu* > *cambo*, *altu* > *aldo*);
- також зберігаються інтервокальні глухі приголосні (*apicula* > *apella* - "abeja", *capitia* > *capeza* - "cabeza");
- всі латинські групи приголосних, які лише в кастильській мові давали /x/ (графічна *jota*), в арагонському діалекті дають /l/ **ll** (графічне *elle*), як і в інших півострівних романських різновидах: *vetulu* > *viello* - "viejo";
- група /ks/, представлена в латинській мові графічним **x**, еволюціонувала до /s/, звуку, схожого на французький **ch** (*buxu* > *boxu* - "boj"). Також має звук /s/, (*undeci(m)* > *ontse* - "once");
- еволюція латинських **-kt-** і **-ult** в [it]: *pectu* > *peito* - "pecho";
- схильність до втрати кінцевого голосного, що призводить до утворення багатьох закінчень слів на приголосний. Множина утворюється від цих закінчень однини додаванням лише одного **-s**, тому множина має форми на **-ns, -ls, -rs** тощо;
- дієслівна система складна. Виділяється лише імперфекти на **-eba, -iba** (*teneba* - "tenía", *dormiba* - "dormía");
- артикль може бути чоловічого роду: **o, lo, ro**; жіночого роду: **a, la, ra**: *o cambo* - "el campo", *a fuella* - "la hoja";
- має власні частки, такі як *encara* - "aun", *ta, enta* - "hacia";

- лексика змінюється залежно від місцевості. Присутньо не більше арабських слів, ніж у загальній мові, але є свої власні доримські терміни та слова, спільні з гасконською та каталонською мовами.

У будь-якому разі, історична кастильська мова, якою розмовляють в Арагоні, і навіть більш-менш нормативна іспанська, яку її носії набувають завдяки освіті, характеризується низкою певних особливостей:

- інтонація чітко висхідна і спостерігається схильність до подовження кінцевого голосного;
- зменшувальним суфіксом є **-ico**: *pajarico*;
- наголос уникається в позиції *esdrújula*, тому неосвічені люди можуть почути, як вимовляють *pajaro*, *medico*;
- поширене вживання особового займенника, з прийменником: *me voy con tú - contigo*, *no quiero que vengas con mí - conmigo* ;
- широко використовується частка *pues*.

Лексичні особливості арагонського діалекту полягають в тому, що в діалекті збережена лексика, яка є характерною для середньовічної арагонської романської мови. Певна частина цієї лексики є характерною для арагонської іспанської. Ще одна частина є поширеною у східних варіантах іспанської мови в Іспанії (різновиди з Ла-Ріохи, Сорії, Навари, східної частини Кастилії-Ла-Манчі, Мурсії, східної частини Андалусії та внутрішніх районів Валенсії). Зрештою, ще частина лексики арагонської іспанської мови є спільною для мовних різновидів східної частини півострова та південної Франції (окситанської та каталонської). Лексика, яка є притаманною арагонській іспанській мові має назву аргонізми.

Збереження арагонської лексики найбільше спостерігається в лексиці, пов'язаній з сільською діяльністю (полювання, тваринництво, тощо), а також у

лексиці, яка вживається для опису місцевої географії, культурних традицій, побутових речей. Деякі з найуживаніших арагонських виразів та поширених лексичних особливостей наведені нижче:

- семантичне поле їжі: *arguellar* (*desmedrarse*), *laminero* (*goloso*), *sunsirse* (*quedarse seco, sin agua*), *niquitoso* (*dengoso*), *esbafarse* (*quedarse sin gas*), *farinetas* (*gachas de harina de maíz*);
- семантичне поле води: *chipiar* (*calar*), *capuzar* (*meter en el agua (de cabeza)*);
- семантичне поле побутових справ та речей: *escoabar* (*barrer*), *jorear* (*airear*), *badil* (*recogedor*), *rujiar* (*rociar*);
- семантичне поле географії: *algezón* (*trozo de yeso*), *zaborro/cantal* (*piedra, roca*);
- слова, утворені за допомогою типового арагонського префікса *es-*: *escaparrar* (*quitar garrapatas*), *escachar* (*chafar*), *esbafarse* (*quedarse sin burbujas (una bebida)*).

Існує декілька варіацій арагонського діалекту в межах Іспанії. Як й інші діалекти, арагонський діалект є неоднорідним. В межах діалекту виокремлюються відмінності. Ці відмінності поділяються на три основні субдіалекти:

- південно-західний арагонський діалект поширений на південному заході провінцій Сарагоса і Теруель. Зустрічається в регіонах Кампо-де-Дарока і Тарасона, Монкайо, Аранда, Гудар-Хаваламбре, Комунідад-де-Калатаюд, Хілока, Сьєрра-де-Альбаррасін, і Комунідад-де-Теруель. Цей діалект є найбільш наближеним до кастильської.
- Центральний арагонський діалект займає центральну частину провінцій Сарагоса і Теруель, зустрічається в регіонах Рібера-Альта-дель-Ебро, Комарка-де-Сарагоса, Кампо-де-Борха, Маестрасго, Вальдехалон, Кампо-де-Карієна і

Куенкас-Мінерас. Даний діалект є поєднанням характеристик південно-західного та північно-східного діалектів.

- Північно-східний арагонський діалект охоплює незначну територію на півночі провінції Уеска (Брото, Салент-де-Гальєго, Хака), північ провінції Сарагоса (Сінко-Вілья), доволі велику територію на півдні провінції Уеска (лос-Монегрос) охоплює також східну частину провінцій Сарагоса і Теруель (Бахо Арагон Історико і Рібера Баха дель Ебро). Саме цей різновид діалекту є представником найтиповіших характеристик арагонського діалекту.

Теперішня ситуація та майбутнє є недонозначними. Арагонський діалект поступово втрачає свої характерні особливості. Здебільшого це пов'язано з «діалектною стандартизацією» іспанської мови на півострові. Станом на сьогоднішній день, в Арагоні обмежують вживання арагонського діалекту, його можна зустріти лише в неформальній розмовній сфері. Наразі в регіоні на офіційних засадах спілкуються лише офіційною мовою: в державних установах, освіті, засобах масової інформації.

Ба більше, навіть деякі представники місцевого населення доволі часто розцінюють діалектні особливості свого регіону часом неprestижними, занадто вульгарними, це пояснює чому арагонський діалект поступово витісняється. До речі, така тенденція є характерною в цілому для багатьох діалектів.

Леонський діалект входить до складу північних різновидів іспанської мови. Це мовний варіант іспанської мови, яким спілкується населення Леону, поширений у переважній частині провінцій Самора, Саламанка і Леон, в регіонах Лас-Урдес і Сьєрра-де-Гата. А також в різних частинах Паленсії і Вальядоліда. Це ще один діалект, який входить до складу іспанської мови.

Леонський діалект в цих регіонах потрапив під вплив іспанської мови тому деякі його діалектні форми були замінені виключно кастильською мовою. Цей процес отримав назву «кастилізація леонського діалекту». Певні діалектні форми були витіснені настільки, що протягом століть переважно зустрічаються тільки в більш віддалених районах. Тому в сільських регіонах леонський діалект зберіг свої характерні особливості краще за звичайну іспанську мову.

Фонетичні особливості леонського діалекту наступні:

- слабка аспірація *s*
- унеможливлення вимови *x* : *esamen, esiste, exterior*
- закриття ненаголошених голосних: **e>i o>u**: *almuhada, la dispensa, intierro*
- наявність епентетичного *yod*: *matancia, andancio*

Морфосинтаксичні особливості леонського діалекту такі:

- зменшувально-пестливі суфікси: **-ín, -ino, -ina**, і в деяких районах Самори **-ico** суфікси є наслідком впливу архаїчних леонських ознак;
- використання артикля перед присвійними займенниками: *los tu, los sus, los nuestros*
- в назвах дерев зберігається закінчення **al** з леонської мови: *la nogal, la cerezal*;
- присутність леонських архаїзмів у прийменниках: *pos, entanto, ceo, esmientras*;
- в інфінітиві поряд з енклітичним займенником втрачається **[r]**: *contame, decime, dame* (в іспанській мові згадані слова виглядають так – *contarme, decirme, darle*);
- дієслівні залишки леонської мови: *yo dije, tu dijisti, vosotros dijistis, ellos dijeron*;
- вживання звертальних *chacho, chacha* замість *tuchacho* та *tuchacha*;
- використання прийменника **pa** у значенні напрямку: *voy pa en cá el Pedro*;
- незмінність латинської групи приголосних **-mb-**: *camba, lamber, lombo*;

- елізія або опускання кінцевої голосної деяких часток (сполучників, прийменників, артиклів), коли наступне слово починається з голосної: *s'ha llamado, t'has tomado*;
- використання артикля перед власною назвою: *la Marta, el Pablo*.

Відмінність між іспанською мовою та леонським діалектом найбільше помітна саме в лексиці. В залежності від провінції вона може суттєво змінюватися. Ця лексика може зустрічатися і за межами Леона, в провінціях де проживають носії леонської, наприклад в Естремадурі, Астурії, Міранда-де-Дуеро.

Отже, лексичні особливості наступні:

- семантичне поле географії: *furaco (agujero), hondón (fondo del río)*;
- семантичне поле спілкування: *palra (habla), entrugón (preguntón), berrar (gritar), bocarón (que insulta), charrar (charlar)*;
- семантичне поле тварин: *tabarro (abejorro), pardal (gorrión), viquina (cernícalo), santorrostro (lagartija), pitolejón (mirlo)*;
- семантичне поле рослин: *pomal (manzano), gallaroto (gállaras), zreizal (cerezo en español estándar)*;
- семантичне поле побутових справ та речей: *forqueta (tenedor), achiperres/telares (trastos), barrila (botijo)*.

Існує декілька варіантів леонського діалекту в межах Іспанії. Як й інші діалекти, леонський діалект є неоднорідним. В межах діалекту спостерігаються відмінності. Ці відмінності виокремлюються в три основні субдіалекти:

- північний леонський діалект: поширений на півночі провінції Леон, має багато спільного з астурійською мовою. Ним спілкуються жителі регіонів Ла-Монтана-де-Луна та Ла-Монтана-де-Ріано, які межують з Кантабрією та Астурією

- центрально-західний леонський діалект: охоплює найбільше територій, до них входять Ель-Б'єрсо, Асторга, Ла-Баньєса, Ла-Кабрера, Ель-Парамо і Тьєррас-де-Леон, а також регіони, такі як: Санабрія, Ла-Карбальєда, Бенавенте-і-лос-Вальєс, Тьєрра-дель-Віно, Тьєрра-де-Табара, Тьєрра-де-Альба, Алісте, Тьєрра-дель-Пан і Саяго, аж до північного заходу провінції Саламанка: Тьєрра-де-Вітігудіно, Ла-Рамаджерія, Лас-Аррібес;
- південний леонський діалект має достатньо схожих рис з естремадурським діалектом. Поширений на півдні Саламанки в регіонах: Сьєрра-де-Франсія, Лос-Агадонес, Кампо-де-Робледо, Ель-Ребольяр, Альто-Тормес, Сальват'єрра, Сьєрра-де-Бехар та Ла-Уебра. Ним також спілкуються в регіонах Сьєрра-де-Гата і Лас-Хурдес, у Касересі.

Арагонський та астурлеонський діалекти нині прийнято вважати історичними діалектами. До сучасних відносяться всі південні діалекти: андалузький, естремадурський, мадрридський, мурсійський та канарський.

Сучасні діалекти виглядають сильнішими, в той час як історичні діалекти занепадають.

2.3. Іспанська мова за межами країни. Діалекти Латинської Америки

З прибуттям іспанців в кінці 15, на початку 16 століття на території американського континенту, почала широко поширюватися американська іспанська мова. Вимова змінюється в залежності від регіонів. Насправді в загальних рисах говірка на території Америки дуже подібна до іспанської в південних регіонах Іспанії, особливо у західній частині від Андалусії (Кадіс, Севілья) та Канарських островів. Особливо виражену схожість з андалузькими говірками виявляє розмовна

мова на узбережжі значної частини Латинської Америки. В іспанській мові Америки налічується велика кількість запозичень з англійської мови, в той час як в іспанській мові на території Іспанії значна кількість ідіоматичних виразів. Через американський вплив та географічну близькість в Латинській Америці значно більше поширені англіцизми, ніж на території Іспанії. Корінне населення також залишило свій слід в іспанській мові на території Америки, це зокрема простежується в лексиці, що стосується флори та фауни, культурних особливостей.

Іспанську мову, яка розповсюджена в Америці зазвичай розділяють на дві зони: гірську та рівнинну. Фонетичні характеристики, які слугують для виокремлення цих двох зон є наступними:

- наявність або відсутність аспірації та елізії імплозивного /s/;
- велярного або альвеолярного кінцевого /n/;
- плутанина /l/ та /r/;
- а також елізія або збереження кінцевого /r/.

Насправді загальної визначальної характеристики іспанської мови на території Латинської Америки не існує, адже це поняття має більше географічне, ніж лінгвістичне значення. Іспанська в Латинській Америці містить в собі безліч різноманітних варіацій та має загальні риси притаманні для значної кількості носіїв іспанської мови на цих територіях.

Загальні характеристики мови є наступними:

- *seseo* є найбільш поширеним явищем серед представників Латинської Америки, а також в певних регіонах південної Іспанії (наприклад Канарські острови, Андалусія). Відповідно до цього явища, фонема, що позначаються літерами *s* (перед *e* або *i*), *z* та *s* звучать однаково, асимілюючись з дзвінком альвеолярним фрикативним приголосним /s/, на противагу *ceceo*, що розповсюджене в

південних варіаціях іспанської мови, де **s**, **ce**, **ci** та **z** звучать подібно до вимови глухого міжзубного фрикативного приголосного /θ/ (в англійській мові подібним є *th*), а також розрізнення між /s/ та /θ/, що можливо спостерігати в центральній та північній Іспанії. Прикладом є іспанські *casa* та *caza*, в яких вимова різниться, в той час як в Латинській Америці вимовляється зовсім однаково

- у великій частині діалектів іспанської мови на території Латинської Америки дуже поширене *yeísmo* – це явище при якому носії мови вимовляють звук /ll/ як /yl/: *caballo* - *cabayo*. Для носіїв іспанського ріоплатського діалекту в *yeísmo* характерна вимова звуку **ll** та **y** як [ʒ] або [ʝ], звук, схожий на **sh**. У більшості латиноамериканських варіантах іспанської мови, як правило, не помічається різниця між **ll** та **y**. Явище *yeísmo* набуває дедалі більшого поширення, а саме у великих містах (Севілья, Мадрид, Барселона, Толедо). До прикладу:
 - Уругвай, Аргентина, Чилі: *pollo* (вимовляється як "*posho*").
 - Інша частина іспаномовних країн: *pollo* (вимовляється як "*pojo*").
- використання займенника "**ustedes**". Як на Канарських островах, в окремих частинах Андалусії так і в Латинській Америці множина "*usted*" ("*ustedes*") виконує функцію другої особи множини, повністю замінюючи "*vosotros (-as)*" це доволі помітно в письмовій літературній мові. Відповідно в сучасній розмовній мові *vosotros* вживається лише на півострові Іспанія та в Екваторіальній Гвінеї як форма звичайного звертання у множині, що відповідає традиційному відмінюванню *voseo*, в той час як тоді як *ustedes* у цих регіонах вживається як ввічливе або шанобливе звертання. Певні особливості зустрічаються у вульгарній розмовній мові в нижчих соціокультурних регіонах. У Подібних випадках може відбуватися навіть заміна "**os**" на "**se**" поєднуючись з відмінюванням "*vosotros*" ("*ustedes se vais llamando*"), або заміна наказового

способу множини інфінітивом із займенником "se" ("*¡Ustedes llamarse!*", замість "*¡Vosotros llamaos!*") (такі випадки зустрічаються на території Західної Андалусії);

- риса, яка поширена в Латинській Америці та широко використовується, але відсутня в Іспанії - займенник "vos", який бере своє походження зі старокастильської мови. В деяких випадках іспанської мови в Латинській Америці форма vos вживається для займенника другої особи однини замість "tú". Voseo переважає ріоплатському та парагвайському діалектах іспанської мови. Наприклад:
 - Аргентина, Уругвай, Парагвай - *¿Vos sos de Ucrania?*
 - Латинська Америка - *¿Tú eres de Ucrania?*

Отже, до основних діалектів іспанської мови в Латинській Америці відносяться:

- *карибська іспанська* – являє собою сукупність різновидів іспанської мови, що переважають в Карибському басейні та на Великих Антильських островах. Мовою спілкуються на Кубі, Венесуелі в Домініканській Республіці, Пуерто-Рико, Карибському регіоні Колумбії та Панамі;
- *центральноамериканська іспанська* – сукупність різновидів іспанської мови, які поширені в центральноамериканських республіках Гватемала, Сальвадор, Гондурас, Нікарагуа та Коста-Ріка, а також у південному мексиканському штаті Чіапас;
- *ріоплатська іспанська* - діалект кастильської мови, яким спілкуються в Аргентині та Уругваї. Діалект ще розподіляється на аргентинський кастильський та уругвайський кастильський. Розповсюджений в басейні річки Ріо-де-ла-Плата, тобто на значній території Аргентини та Уругваю, а також в інших прилеглих регіонах;

- *мексиканська іспанська* – являє собою сукупність мовних різновидів і соціолектів іспанської мови, якими комунікують на території Мексики. Також розрізняють діалект іспанської мови на півострові Юкатан, відомий як юкатанська іспанська, та північну іспанську, якою розмовляють у північному регіоні країни;
- *чилійська іспанська* - це різновид іспанської мови, який є характерним для мешканців Чилі, має специфічні відмінності серед різних верств населення та в межах географічної зони розповсюдження. В дослідженнях, які спрямовані на визначення діалектних зон, чилійська іспанська зазвичай розглядається як окрема одиниця;
- *парагвайська іспанська* - це різновид іспанської мови, поширений у Республіці Парагвай, через спільне гуарані-іспанське єзуїтське минуле. Він характеризується великим впливом гуарані, адже Парагвай - єдина іспаномовна країна в Латинській Америці, більшість мешканців якої є двомовними. Парагвайський діалект має яскраво виражені риси іспанської мови, якою раніше розмовляли на півночі Іспанії, оскільки більшість перших поселенців були старокастильцями, басками та галісійцями;
- іспанська мова в Колумбії базується на діалектних різновидах іспанської мови, якими спілкуються у цій країні. 99,2% розмовляють іспанською мовою. Діалекти в регіонах Колумбії доволі специфічні та різноманітні. На територіях проживання етнічного населення з власними діалектами, іспанська мова є офіційною, а освіта – двомовною. В Колумбії розмовляють близько десятима різновидами іспанської мови;
- *перуанський прибережний діалект* - діалект іспанської мови, яким розмовляють уздовж центрального та північного узбережжя Перу, в місті Чала. Як вважають деякі дослідники діалектології іспанської мови, цей діалект на середині між так

званими радикальними та консервативними діалектами. Сьогодні ним спілкуються приблизно 30% всього населення Перу.

2.3.1 Характерні риси діалектів Латинської Америки

Чилійська іспанська. Іспанці прибули на територію Чилі ще в 16 столітті. На той момент землі були заселені різними етнічними групами. Деякі з цих народів мають відношення до формування мови. Це інки, які населяли північну половину Чилі та розмовляли мовою кечуа. Також мапуче, які мешкали на південній частині країни. Спілкувалися вони мовою мапудунгун, яка здавна вважається святою мовою. Деякі мовознавці вважають, що саме ця мова вплинула на формування чилійської іспанської, однак заперечують це. Вважають, що вплив мови мапудунгун в основному обмежується лексичним та просодичним рівнями.

Чилійська іспанська ділиться на підзони. Виокремлюють чотири діалектні зони в Чилі: північну, центральну, південну та південно-Австралійську. Цей розподіл базується переважно на лексичних особливостях, але й існують деякі інтонаційні відмінності.

До основних фонетичних характеристик чилійської іспанської відносять:

- подовження приголосних шляхом повної асиміляції (/b/, /r/, та /s/ у кінцевій позиції складу піддаються повній асиміляції з наступним сонорним приголосним, що спричиняє подовження приголосних. Наприклад: *isla* вимовлятиметься як [il-la], *submarino* як [sum-ma-ri-no];

- випадіння інтервокального /d/ (фонема /d/ може вимовлятися як [∅] в інтервокальних позиціях, наприклад в словах, що закінчуються на **-ado**, **-edo** та **-ido**. Наприклад, *pesado* може вимовлятися як [pe-sao] в мовленні;
- аспірація або випадіння /s/ (можуть вимовляти як [s], [h] або [∅]). До прикладу *los niños* може вимовлятися як [loh- ni-ño];
- *yeísmo*.

До однієї з характерних морфологічних рис чилійської іспанської можна віднести поєднання в одному реченні *tú* та *voseo*. Наприклад *¡tú no vivís aquí!*

Лексичні особливості діалектів за межами Іспанії полягають в тому, що діалекти в Латинській Америці зазнали впливу кечуа, вони багаті на запозичення з цієї мови, однак не всюди лексика є однорідною. Наприклад:

- в чилійській іспанській мові зустрічається слово “*callampa*” - гриб, але в парагвайській та ріоплатській іспанській цього слова не зустріти
- в ріоплатській іспанській мові вживається слово *changa* - неофіційна робота, а в парагвайській іспанській - похідна форма *changador* - потенційний працівник, але обидва терміни достатньо невідомі в Чилі.

Лексичними особливостями саме чилійської мови є наступними: в чилійській іспанській є безліч самобутніх лексичних елементів, які є характерними саме для цього діалекту. Наприклад: *queque* – тістечко, *ampolleta* – лампочка, *caleta* – багато. На півдні Чилі особливо простежується вплив мапудунгунської мови, адже зустрічається лексика, походження народу мапуче. До запозичень відносяться: *pololeo* - романтичні стосунки, *guata* – живіт, *pichint'un* – трохи. Запозичення з мови кечуа наступні: *chupalla* – капелюх, *guagua* – дитина, *combo* – удар. Останнім часом в чилійському діалекті значно помітними стали запозичення з ріоплатської

іспанської. Найбільш поширеними є: *versear* – брехати, *gambetear* – ухилятися, *tano* – італієць, а також *laburo* – робота.

Ріоплатська іспанська зазнала великого впливу через зростання населення, в 1914 (приблизно 8 мільйонів осіб). Тоді кожна третя людина була іноземцем, це і спровокувало зміну мови регіону. Іммігранти, які дуже вплинули на іспанську мову – італійці, адже з 4 мільйонів іммігрантів, 2 мільйони були саме італійцями.

Важливо зазначити, що прирівнювання ріоплатської іспанської аргентинською є хибним.

Ріоплатська іспанська має більш вузькі характерні фонетичні риси. Деякі з рис є спільними для аргентинських різновидів іспанської мови.

Фонетичні особливості наступні:

- дифтонгізація середніх голосних (*almohada* вимовляється як [al-mwa-da], *línea* вимовляється як [li-nja]);
- втрата /**ñ**/ як окремої фонемі (**ña**, **ñe**, **ño** та **ñu** не відрізняються від **nia**, **nie**, **nio** та **niu** у вимові. Тобто, слова *huraño* та *uranio* можуть вимовлятися однаково як [u-ra-njo]);
- аспірація /s/ (якщо наступний приголосний). Наприклад: *asco* зазвичай вимовляється як [ah-co].

На противагу чилійській іспанській та іншим діалектам, графеми **ll** та **y** вимовляються як асимільовані постальвеолярні фрикатииви. Хоча присутні й дзвінки [z], так і глухі [s]. Наприклад, молодші носії ріоплатської мови ніколи не вимовлять слово *pollo* як [po-jo] або [po-ʎo], а навпаки як [po-so].

Однією з морфологічних рис діалекту є префікс **re-**, який детально досліджується мовознавцями. Він приєднується до прикметника та підсилює ступінь. Наприклад: *reinteligente* – дуже розумний, *remalo* – дуже поганий, *relindo* – дуже милий.

Ба більше, **re-** може приєднуватися до дієслів, або цілих речень. Наприклад, *re bailamos* – ми багато/довго танцювали, *re trabajamos* – ми багато/довго працювали, або ж *re que trabajamos* – ми точно вчилися.

Щодо лексичних особливостей - найбільш характерною рисою ріопластської іспанської є лунфардо. Лунфардо — сленг іспанської мови, що виник наприкінці XIX — на початку XX століть у нижчих верствах суспільства. Сленг спочатку ширився серед населення Буенос-Айреса, окремі з його слів і висловів згодом поширилися в Аргентині та Уругваї. Він постійно набуває змін. Як вже зазначалось раніше, італійські іммігранти також зробили суттєвий внесок в лексику мови. Прикладами запозичень з італійської наразі є: *nona* - бабуся, *birra* - пиво, *trola* - повія, *gamba* - нога, *bochar* - підвести когось, *paria* - ніс, тощо.

Висновки до 2 розділу

Отже, в світі існує багато варіацій іспанської мови. В другому розділі було детально охарактеризовано відмінності між північними та південними діалектами. Описано фонетичні, граматичні та лексичні особливості діалектів іспанської мови. Окрему увагу приділено діалектам Латинської Америки та розкрито наступні: карибський, центральноамериканський, ріоплатський, мексиканський, чилійський, парагвайський, перуанський.

ВИСНОВКИ

Отже, історія формування іспанської мови починається внаслідок римської колонізації Піренейського півострова. Розвиток іспанської мови був складним та довгим, тому народи, які панували на території Іспанії, залишили свої сліди в мові.

До прикладу, іспанська, завдяки латинській мові, насичена багатьма словами грецького походження. Розвиток латини призвів до формування ряду романських мов, які є сучасними мовами Європи. До них відносять французьку, іспанську, італійську, румунську, португальську, тощо.

В іспанській мові також є германізми, які з'явилися в мові через вплив вестготів. Араби без сумніву залишили великий внесок в історії Іспанії, тому мова насичена словами арабського походження.

Разом з кастильською мовою, розвивалися та набували поширення й інші мови. Наприклад галісійська – майже 52% населення Іспанії зазвичай використовує мову *gallego* більше, ніж кастильську. Каталонська або валенсійська мова разом з іспанською вважається офіційною мовою Балеарських островів, Валенсії, Каталонії. Баскська мова, або мова *euskera*, поширена в Країні Басків, Наваррі.

За кількістю носіїв іспанська мова є другою мовою у світі після мандаринської китайської. Іспанською розмовляє близько 500 мільйонів людей. Мовою розмовляють в Латинській Америці, вона широко розповсюджена в Сполучених Штатах.

Тому через свою розповсюдженість, іспанська мова насичена великою кількістю діалектів, які є характерними для певних територій та мають характерні лексичні, фонетичні та граматичні особливості, що робить ці діалекти унікальними.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Diferencia entre lengua y dialecto. Взято з <https://www.elmundo.es/como/2022/09/12/631f02af21efa0882d8b45c1.html> 3
2. Gimeno Menéndez, F. (1990). Dialectología y sociolingüística española, Universidad de Alicante, Alicante p.90
3. La Dialectología. Взято з <https://ru.scribd.com/document/656361748/La-Dialectologia>
4. Dialectos. Взято з <https://concepto.de/dialecto/>
5. Cano Aguilar, R. (1997). El español a través de los tiempos, Madrid, Arco Libros
6. Medina López, J. (2003). Historia de la lengua española I. Español medieval, Madrid, Arco Libros
7. Alvar, M. (1996). Manual de dialectología hispánica. El español de España, Barcelona: Ariel
8. History of the Spanish language. Взято з https://en.wikipedia.org/wiki/History_of_the_Spanish_language 3
9. Lathrop, Thomas A. (2003). The Evolution of Spanish, Newark, Delaware: Juan de la Cuesta, ISBN 1-58977-014-5
10. Pilar Carda Mouton (2005). Lenguas y Dialectos de España. Cuadernos de Lengua española, Arco Libros pp. 16-19
11. Spanish Dialects & Varieties in the World. Взято з <https://www.languagenext.com/blog/spanish-dialects-in-the-world/> 3
12. Nagore, Francho (1989). Gramática de la Lengua Aragonesa. Zaragoza: Mira Editores
13. Español de América Взято з https://es.wikipedia.org/wiki/Espa%C3%B1ol_de_Am%C3%A9rica 3
14. Canfield, Delos Lincoln (1988). El español de América: fonética. Barcelona, Crítica

15. Sánchez Méndez, Juan (2002). Historia de la lengua española de América. Valencia, Tirant Lo Blanch
16. Malmberg, Bertil (1992). La América hispanohablante: unidad y diferenciación del castellano. Madrid, Istmo
17. Carlos Muñoz Pérez (2022). American Spanish dialects: Chile, Río de la Plata, Paraguay